

משה והסלע - חטא משה במי מריבה

הרב איתמר אלדר (שיעור מס' 44)

1. הרי השולחן והרי הבשר והרי הסכין לפנינו ואין לנו פה לאכול (קידושין מו ע"א) וזה כי מצוות ה' למשה כתובה לפנינו והמעשה אשר עשה לא נעלם מנגד עינינו ומחרון אף ה' ישתומם לבנו. ואין אתנו פירוש ישכך את האוזן בחטא (עקדת יצחק, שער שמונים – ר' יצחק עראמה).

2. ראו זה חדש ונפלא שהדבר שהוא מרי ומעילה לדברי זה, עבודה וקידוש השם לדברי זולתו (ר' יצחק עראמה פירוש לפרשה).

3. משה רבנו חטא חטא אחד והמפרשים העמיסו עליו שלושה עשר חטאים ויותר, כי כל אחד בדה מלבו עוון חדש... (שד"ל, במדבר כ"ב)

4. והיה החלק הראשון מחמישה סדרים הראשונים מהם, בסיפור כל תלאותם בהיותם במדבר. הם פרשות במדבר סיני ונשא ובהעלותך ושלח לך אנשים וקרח. והחלק השני בחמישה הסדרים הנשארים, יספר בו מה שקרה להם מהמלחמות משהגיעו אל ארץ נושבת, והם סדר זאת חוקת ובלק ופינחס ומטות ומסעי (אברבנאל הקדמה לבמדבר בדפוסים ישנים)

5. מהו כל העדה? עדה שלמה, עדה הנכנסת לארץ. לפי שמתו יוצאי מצרים, ואלו מן אותן שכתוב בהם 'חיים כלכם היום'. (במדבר רבה פרשה י"ט)

6. השתתפו עדיין, בשני מעשים אלו מיוצאי מצרים, וכך באמת אנו שומעים עדיין בשני מעשים אלו את התלונה הישנה של יוצאי מצרים 'למה העליתנו ממצרים' (מ"צ סגל, מסורת וביקורת, עמ' 77)

7. רבי יוסי ברבי יהודה אומר שלשה פרנסים טובים עמדו לישראל אלו הן משה ואהרן ומרים ושלש מתנות טובות ניתנו על ידם ואלו הן באר וענן ומן באר בזכות מרים עמוד ענן בזכות אהרן מן בזכות משה מתה מרים נסתלק הבאר שנאמר ותמת שם מרים וכתוב בתריה ולא היה מים לעדה וחזרה בזכות שניהן מת (תענית ט ע"א)

8. קח את המטה. להכות בסלע, לפי הנראה לי זהו מעשה שבויחי בשלח דכתיב ביה "והכית בצור ויצאו", אלא שלשם מספר איך פירנס הקב"ה את ישראל במן ושלו ומים במדבר, ואחר כך כתב כל אחד במקומו. ותדע שאחד הוא זה המעשה ואותו, דהתם כתיב "ויקרא שם המקום משה ומריבה"... (ר' יוסף בכור שור, במדבר כ, ח)

	<u>מסה ומריבה</u>	<u>מי מריבה</u>
1	אין מים לשתות	ולא היה מים
2	העם	העדה
3		היקהלות על משה ואהרן
4	ויאמרו	ויאמרו לאמור
5	תנו לנו מים ונשתה	"למה הבאתם את קהל ד' אל המדבר הזה למות שם אנחנו ובעירנו"
6	משה : מה תריבון עמדי מה תנסון את ד'	
7	ויצמא שם העם למים	
8	למה זה העליתנו ממצרים להמית אתי ואת בני ואת מקני בצמא	ולמה העליתנו ממצרים להביא אותנו אל המקום הרע הזה לא מקום זרע ותאנה וגפן ורמון ומים אין לשתות
9	ויצעק משה אל ד' לאמר, מה אעשה לעם הזה עוד מעט וסקלני	ויבא משה ואהרן מפני הקהל אל פתח אהל מועד ויפלו על פניהם וירא כבוד ד' אליהם
10	ויאמר ד' אל משה	וידבר ה' אל משה לאמר
11	עבר לפני העם וקח אתך מזקני ישראל	והקהל את העדה
12	ומטך אשר הכית בו את היאור קח בידך והלכת	קח את המטה
13	הנני עמד לפניך שם על הצור בחורב	
14	והכית בצור	ודברתם אל הסלע לעיניהם
15	ויצאו ממנו מים	ונתן מימיו והוצאת להם מים מן הסלע והשקית את העדה
16	ושתה העם	והשקית את העדה ואת בעירם
17	ויעש כן משה לעיני זקני ישראל	ויקח משה את המטה מלפני ה' כאשר צוהו
18		ויקהילו משה ואהרן את הקהל אל פני הסלע ויאמר להם שמעו נא המרים המן הסלע הזה נוציא לכם מים וירם משה את ידו ויך את הסלע במטהו פעמים ויצאו מים רבים ותשת העדה ובעירם
19		ויאמר ד' אל משה ואל אהרן יען לא האמנתם בי להקדישני לעיני בני ישראל לכן לא תביאו את הקהל הזה אל הארץ אשר נתתי להם
20	ויקרא שם המקום מסה ומריבה	המה מי מריבה
21	על ריב בני ישראל ועל נסתם את ד' לאמר היש ד' בקרבנו אם אין	אשר רבו בני ישראל את ד' ויקדש בם